

Curriculum vitae Europass

Informații personale

Nume / Prenume **Delia Brândușescu**
Adresă Str. Călimănești, nr. 14, bl.36, ap.8, Arad, jud. Arad
Telefon + 40 357805297 Mobil: 0770222738
Fax(uri)
E-mail deliabrandusescu@yahoo.com
Naționalitate română
Data nașterii 12.10. 1954
Sex Feminin

Locul de muncă vizat / Domeniul ocupațional **Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad, Facultatea de Design**
Lector universitar

Experiența profesională

Perioada	2008-prezent
Funcția sau postul ocupat	Cadru didactic asociat, ore curs și lucrări:disciplinele: modelaj si compoziție tridimensională, forme și structuri ambientale, tehnici de transpunere.
Activități și responsabilități principale	Activitate didactică și de cercetare, Facultatea de Design, Universitatea <i>Aurel Vlaicu</i>
Numele și adresa angajatorului	Universitatea <i>Aurel Vlaicu</i> Arad, B-dul Revoluției, Nr. 77, Arad
Tipul activității sau sectorul de activitate	Activitate didactică și de cercetare, Facultatea de Design
Perioada	2005-2006
Funcția sau postul ocupat	Profesor în catedra de arte vizuale: disciplina: educație artistică plastică.
Activități și responsabilități principale	Activitate didactică și de cercetare, Gimnaziul Betzenberg
Numele și adresa angajatorului	Gimnaziul Betzenberg din Kaserslautern, Germania
Tipul activității sau sectorul de activitate	Activitate didactică și de cercetare în Gimnaziul Betzenberg

Perioada	2004-2005
Funcția sau postul ocupat	Docent, curs la disciplinele sculptura și design.
Activități și responsabilități principale	Activitate didactică și de cercetare în Volkhochschule (Școala de Artă) Kaiserslautern, Germania
Numele și adresa angajatorului	Volkhochschule (Școala de Artă) Kaiserslautern, Germania
Tipul activității sau sectorul de activitate	Activitate didactică și de cercetare în Volkhochschule (Școala de Artă) Kaiserslautern, Germania
Perioada	1996-1998
Funcția sau postul ocupat	Designer. proiectare și construcție ambient urban și sculptura spațiu public
Activități și responsabilități principale	Activitate de proiectare, studii de caz, cercetare în Primăria Kaiserslautern GmbH, Stadtplanungsamt (Centrul de proiectări și urbanism) și teatrul Pfaltztheater Kaiserslautern, Germania
Numele și adresa angajatorului	Technische Werke Primăria Kaiserslautern GmbH, Stadtplanungsamt (Centrul de proiectări și urbanism) și teatrul Pfaltztheater Kaiserslautern, Germania
Tipul activității sau sectorul de activitate	Activitate de proiectare, studii de caz, cercetare în Primăria Kaiserslautern GmbH, Stadtplanungsamt (Centrul de proiectări și urbanism) și teatrul Pfaltztheater Kaiserslautern, Germania
Perioada	1993-1994
Funcția sau postul ocupat	Designer. proiectare și construcție. ambient urban și sculptura spațiu public
Activități și responsabilități principale	Activitate de proiectare și construcție. ambient urban și sculptura spațiu public
Numele și adresa angajatorului	Birou de arhitectura Arnold & Schweitzer în Kaiserslautern, Germania
Tipul activității sau sectorul de activitate	Activitate de proiectare și construcție. ambient urban și sculptura spațiu public
Perioada	1978-1985
Funcția sau postul ocupat	Profesor, catedra de educație artistică plastică și atelierul de ceramică și sculptură
Activități și responsabilități principale	Activitate didactică și de cercetare catedra de educație artistică plastică și atelierul de ceramică și sculptură
Numele și adresa angajatorului	Școala generală Nr. 18 în Arad/ România și, Palatul copiilor din Arad, România
Tipul activității sau sectorul de activitate	Activitate didactică și de cercetare catedra de educație artistică plastică și atelierul de ceramică și sculptură
Perioada	1977-1978
Funcția sau postul ocupat	Profesor, catedra de educație artistică plastică
Activități și responsabilități principale	Activitate didactică și de cercetare catedra de educație artistică plastică
Numele și adresa angajatorului	Liceul Pedagogic din Turnu Severin/ România
Tipul activității sau sectorul de activitate	Activitate didactică și de cercetare catedra de educație artistică plastică
Perioada	1981-2010
Funcția sau postul ocupat	Artist liber profesionist Romania. Exercițarea profesiei liberale de artist profesionist Germania. Membru în Uniunea Artiștilor Plastici (UAP) din România Membru în Berufsverband Bildender Künstler, Rheinland-Pfalz (B.B.K.), Germania. - dreptul de semnătură în construcții artistice în spațiul public.
Activități și responsabilități principale	Cercetarea artistica (echivalat cercetare stiintifica in institute de cercetare) Practică artistică: Contracte de drept de autor în domeniul artelor vizuale; Concursuri și contracte kunst am bau. - dreptul de semnătură in constructii artistice in spațiul public.
Numele și adresa	Artist liber profesionist .Propriul atelier de creație artistică.
Tipul activității sau sectorul de activitate	Cercetare artistică (echivalat cercetare stiintifica in institute de cercetare) Practică artistică: Contracte de drept de autor în domeniul artelor vizuale; Concursuri și contracte kunst am bau. - dreptul de semnătură in constructii artistice in spațiul public.

Educație și formare

Perioada 2005-2009

Calificarea / diploma obținută Doctor în arte vizuale
 Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite Teoria noilor media, Construcție și deconstrucție în artele vizuale, / Istoria și teoria artei, management în arte vizuale
 Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare I.O.S.U.D., Facultatea de arte si design, Universitatea de Vest, Timișoara
 Nivelul în clasificarea națională sau internațională
 Perioada 1973-1977

Calificarea / diploma obținută Licențiat în arte plastice. Sculptură.
 Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite Desen, Studiul sculpturii, Compoziție, Turnătorie, Cioplite – Sculptură monumentală, Gramatica formei, Studiul culorii, Anatomie artistică, Istoria artei românești, Istoria artei universale, Filosofia, Istoria filosofiei – curente în filosofia contemporană, Estetică, Perspectivă, Geometrie descriptivă, Artă populară, Modul pedagogic, etc.

Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare Institutul de Arte Plastice "Nicolae Grigorescu" în București

Nivelul în clasificarea națională sau internațională

Aptitudini și competențe personale

Limba maternă Română

Limbi străine cunoscute

Autoevaluare Nivel european (*)	Comprehensiune		Vorbit		Scris
	Abilități de Ascultare	Abilități de citire	Interacțiune	Exprimare	
Germană	-- Foarte bine-	- Foarte bine -	- Foarte bine -	- Foarte bine -	- Foarte bine -
Franceză	Foarte bine	Foarte bine	Foarte bine	Foarte bine	Foarte bine
Engleză	- bine-	- bine-	- bine-	- bine -	- bine -

Competențe și abilități sociale Competența dialogului, spirit organizatoric

Competențe și aptitudini organizatorice Management și proiectare; conducător șantier lucrări artă monumentală - arta în arhitectură

Competențe și aptitudini :
 Arta în Arhitectura Kunst am Bau - Arta în Arhitectură
 Proiecte interdisciplinare.
 Ambient. Urbanism Ambient. Urbanism. Peisaj.

Competențe și aptitudini de utilizare a calculatorului: Cunoștințe avansate de utilizare a MS Word, MS Exel, MS Outlook, MS Power Point, Adobe Photoshop, html
 Competențe utilizare tehnologii multimedia în sprijinul procesului didactic și educațional

Competențe și aptitudini : Istoria și teoria artei

Alte competențe și aptitudini:

Membru în Organizații artistice profesioniste naționale și internaționale:

Începând din 1981 Uniunea Artiștilor Plastici, Romania (U.A.P.)
 Începând din 1989 Berufsverband Bildender Künstler, Rheinland-Pfalz (B.B.K.), Germania
 Începând din 1995 International Association of Art Unesco (IAA-AIAP)
 Membru fondator al Asociației "Filiala din Arad a U.A.P.R."

Informații suplimentare

Anexe

Proiecte și programe de cercetare științifică/ artistică:

Simpozioane internaționale de sculptura monumentală. Lucrări monumentale cu amplasament în spațiul public. Parcuri de sculptură.

- 2009 Parcul de sculptura Triade, Fundația Triade, Timișoara, România, marmură, #
 - 2008 Simpozionul internațional de sculptura argint Majdanpek, Serbia*#
 - 2007 Simpozionul internațional de sculptura mon. în pământ TERRA KIKINDA, Serbia*#
 - 2007 Simpozionul internațional de arta, Blaj, România, lemn *
 - 2007 Simpozionul internațional de sculptura bronz, Sibiel, România
 - 2006 Simpozionul internațional de sculptura Cogealac, România, piatra#
 - 2006 Simpozionul internațional de sculptura bronz Constanța, România
 - 2006 Simpozionul internațional de arta, Blaj, România, lemn
 - 2005 Simpozionul internațional de arta, Blaj, România, lemn
 - 2001 Rencontre internationale de sculpture de Sprimont. Musee de la Pierre, Belgique,
 - 1995 Internationales Bildhauer Symposium "Füreinander Miteinander" Bobenheim/Roxheim, Germania, sandstein *#
 - 1993 Internationales Bildhauer Symposium Kandel, Germania, sandstein, lemn*#
- *catalog, album, carte cu ISBN
online

Proiecte și programe de artă monumentală/ art in architecture/"Kunst am Bau"

- 2004 Expoziție în cadrul "Kunst am Bau", Justizzentrum Kaiserslautern, Germania
- 2003 Nominalizare la concursul "Kunst am Bau" für die Integr.Gesamtschule Horhausen, Germania
- 2002 Nominalizare la concursul "Kunst am Bau" für die Strelasund Kaserne, M.T.S. PARAW. Bundesministerium für Verteidigung (BMVG) vertreten durch die Oberfinanzdirektion Rostock, Landesbauamt Greifswald. Technisches Ausbildungszentrum für die Marine, Germania
- 2001 Nominalizare la concursul „Kunst am Bau” Kommunalbau Rheinland-Pfalz. Künstlerische Gestaltung des Neubaus der Integrierten Gesamtschule, 55442 Stromberg, De
- 2000-2001 Concurs proiecte arta , Kirchen Träume , Evang.-Katholische Kirchen, Karlsruhe, Bad Bergzabern, Wissembourg, Germania și Franța
- 1999 Reamenajarea ambientală a centrului localității Niederalben, Germania
- 1997 Nominalizare la concursul "Kunst am Bau "Brandenburgischen Technischen Universität Cottbus (BTU), Germania
- 1998 Teatrul de stat Mainz, "Kleines Haus", Kunst am Bau, Germania
- 1995 Max-Planck-Institutul pentru drepturile omului și popoarelor Neuenheimerfeld în Heidelberg, Germania
- 1995 Spitalul de copii cu handicap, Oggersheim, Germania
- 1992 St. Christoforus, Casa de ajutor și resocializare, Kaiserslautern, Germania
- 1991 Privat, sculptura monumentală în granit în cartierul de locuințe Einsiedlerhof Kaiserslautern, Germania

CĂRȚI ȘI STUDII PUBLICATE / LISTA LUCRĂRILOR EXPUSE ȘI EXPOZIȚII

- I. CĂRȚI: /**
1. Lucrări de sculptură monumentală expuse în spațiul public
 2. lucrările care au compus expozițiile personale
 3. expoziții personale

1. Lucrări de sculptură monumentală expuse în spațiul public

- 1 *Proiect*, piatră sandstein, lemn, funie, 16x16x16m, parcul Drumul sculpturii, Karlstal, Germania, 1990
- 2 *Calendar solar* , piatră, griblură gri, nisip galben, 2x14x9m, parcul orașului, Cogealac, Constanța, România, 2006
- 3 *Disc*, piatră Podeni, 2x1,50x2,30m, parcul malul Mureșului, Arad, România, 1980
- 4 *Meditație*, piatră travertin, 1,50x0,80x2m, parcul malul Mureșului. Arad, România, 1981
- 5 *Drumul apei*, marmură 9x1,40x90m, parcul de sculpturi Villany, Ungaria, 1985
- 6 *Vatra*, piatră travertin, 2,10x5x1,50m, parcul de sculpturi, Căsoaia, (Zărand), România, 1984
- 7 *Cumpana*, piatră limstone, 1,60x1x3m, parcul Muzeul Pietrei, Sprimont, Belgia, 2001
- 8 *Fântâna*, proiect, model 1:1, lemn, carton colorat, 14x7x5m, piața centrală Betzenberg, Kaiserslautern, Germania, 1996-1998
- 9 *Comuniune*, piatră sandstein, 2,60x1,60x4m, parcul liceului textil, Kandel, Germania, 1993
- 9a *Fântână*, piatră sandstein, 2,60x1,60x4m Bobenheim Roxheim, 1994
- 10 *Interferențe*, granit de Himalaia, 9x2,80x1,80m, cartier nou, intersecție de drumuri, Kaiserslautern, Germania, 1993

2. lucrările care au compus expozițiile personale

- 11 *Kircken Traume*, instalații, lemn, funie, semințe de grâu, 9x3x0,65m, biserica italiană catolică, Kalsruhe, Germania, 1999
- 12 *Reconstrucție*, lemn patinat, 1,80x0,30x0,40m, Muzeul de artă modernă și sacră, Blaj, România, 2008
- 13 *Centru*, lemn patinat, 0,40x1,60x1,60m, Muzeul de artă modernă și sacră, Blaj, România, 2008
- 14 *Axis Mundi*, lemn patinat, 0,40x0,40x2,40m, Muzeul de artă modernă și sacră, Blaj, România, 2008
- 15 *Cale 1*, lemn, 0,80x0,70x0,30m, Muzeul de artă modernă și sacră, Blaj, România, 2008
- 16 *Loc din ciclul semne pentru ascensiune*, lemn, rumegus, 0,40x0,50x0,60m Muzeul de artă modernă și sacră, Blaj, România, 2008 ,
- 17 *Stâlp*, lemn patinat, 0,40x0,40x0,70m, Muzeul de artă modernă și sacră, Blaj, România, 2008
- 18 *Interferențe 1*, lemn, 0,50x0,40x0,40, Muzeul de artă modernă și sacră, Blaj, România, 2008
- 19 *Scara 1*, lemn, 0,35x0,45x2m, Muzeul de artă modernă și sacră, Blaj, România, 2008
- 20 *Răscruce 1*, lemn, 0,60x0,50x0,40m, Muzeul de artă modernă și sacră, Blaj, România, 2008
- 21 *Interferențe 2*, lemn, 0,40x0,30x0,30m, Muzeul de artă modernă și sacră, Blaj, România, 2008
- 22 *Icoană*, lemn, 0,45x0,45x0,05m, Muzeul de artă modernă și sacră, Blaj, România, 2008
- 23 *Incintă*, lemn, 0,35x0,70x0,05 m, Muzeul de artă modernă și sacră, Blaj, România, 2008
- 24 *Interferențe 1*, lemn, 0,50x0,40x0,40m, Muzeul de artă modernă și sacră, Blaj, Romania, 2008
- 25 Imagine de ansamblu, expoziția de sculptură și desene Galeria Delta, Arad, 2007
- 26 Imagine de ansamblu, expoziția de sculptură și desene Galeria Delta, Arad, 2007
- 27 Imagine de ansamblu, expoziția de sculptură și desene Galeria Delta, Arad, 2007
- 28 *Loc*, lemn, 0,70x1,70x1,70m, Fundația Triade, Timișoara, 2008
- 29 *Insula – locuri*, 2x2,50x11m, Galeria Arta, Arad, 1988
- 30, 31 Imagine, expoziția Simpozion, Terra Kikinda, 2008, Serbia
- 32, 33 Imagini expoziția personală, *Mouvement*, 2005, Kaiserslautern, Germania
- 34 Desene
- 35 Desene proiect sculptură, *Interferențe*, Kaiserslautern, Germania, 1993
- 36 schițe proiecte fântâni, variante
- 37, 38 Schițe fântâni, variante
- 39, 40 schițe proiecte, variante
- 41 Fântâna, piața centrală Betzenberg, Kaiserslautern, desene cu planul de situație a parcurilor, desene tehnice și de construcție, Germania, 1996
- 42, 43, 44, 45 Variantă, desen și plan fântâna Betzenberg
- 46 Desen pentru Proiect sculptura din simpozionul Drumul sculpturii, Karlstal, Germania, 1990
- 47 Variantă fântână ambient, Arad, malul Mureșului
- 48 Două planuri de situație, două modele pentru proiectul de sculptură monumentală a Institutului Max Planck a drepturilor omului, Heidelberg, Germania, 1995
- 49 Proiect, plan de situație pentru sculptura ambientală *Turnuri* în centrul civic Niederalben, Germania, 1998
- 50 Caiet Concept artistic pentru Universitatea Brandenburgica Cottbus, Germania

3. expoziții personale

- 2008 noiembrie Galeria Triade, Timisoara, România*
- 2007 septembrie octombrie Galeria Delta, Arad, România*
- 2005 iunie Galeria Zeitstrahl, "Movement", Kaiserslautern, Germania#
- 2003 Galeria Monika Beck, Homburg Saar, Germania#
- 1999 Crucea Rosie Germana, Saarbrücken, Germania#
- 1998 Judecatoria Kaiserslautern, Germania#
- 1997 Stadtparkasse Kaiserslautern, Germania
- 1992 Primaria Enkenbach-Alsenborn, Pfalz, Germania
- 1991 Galeria am Taubengarten, Grünstadt, Germania
- 1991 Herrenhaus Reichhart von Buhl, Deidesheim, Germania
- 1991 Bergkirche St. Peter, Worms, Germania
- 1988 Galerie Arta, Arad, România*

*catalog, album, carte cu ISBN

online

II. STUDII PUBLICATE ÎN VOLUME COLECTIVE / Expoziții de grup cu juriu (naționale și internaționale)

- 2010 Salonul anual de arta arădeană, Galeria Delta, Arad, România #
- 2010 Arad biennial, *Meeting Point*, editia 2, Galeria Municipală, Pecs, Ungaria #
- 2010 Arad biennial, *Meeting Point*, editia 2, Muzeul de Artă, Osijek, Croatia#
- 2010 Arad biennial, *Meeting Point*, editia 2, Pochlarn, Austria#
- 2009 Arad biennial, *Meeting Point*, editia 2, Galeria Delta, Arad, România*#
- 2009 Salonul anual de arta arădeană, Galeria Delta, Arad, România #
- 2009 mai, exp. int. de artă contemporană *Segni libri*, Cassetta dela musica, Latina, Italia*#
- 2009 iulie, exp.int. de artă contemporană *Sono 52 le donne amoroze*, Cassetta dela musica, Latina, Italia #
- 2009 octombrie, exp.int. de artă contemporană *Rettangolo d'amore*, Palazzo Comunale Sala de mostre Vincenzo Foresi, Civitanuova Marche, Italia #

2009 noiembrie, exp.int. de artă contemporană *Alberto Casiraghy, gli Amici e Roma*, Roma, Italia *#

2008 mai, *Arta contemporană românească la Barcelona, Madrid, Sevilla*, Barcelona galeria municipală, Madrid galeria Ambasadei Romaniei, Sevilla-Antares. *#

2008 Arad biennial, *Meeting Point*, editia 1, Galeria Municipală din Pecs, Ungaria#

2008 Arad biennial, *Meeting Point*, editia 1, Muzeul de Artă din Osijek, Croatia#

2008 Arad biennial, *Meeting Point*, editia 1, Pochlarn Austria#

2008 Arad biennial, *Meeting Point*, editia 1, Galeria municipală din Pilsen, Cehia#

2007 Arad biennial, *Meeting Point*, editia 1, Galeria Delta Arad, România *#

2008 Expozia Internațională de sculptură Muzeul de artă Cluj, România

2007 Expoziția Internațională de sculptură în bronz, *Poduri Europene*, Muzeul Bruckenthal, Sibiu, România*#

2006 Expoziția Internațională de sculptură în bronz, Galeria Senso, București, România

2006 Exp de fotografie de simpozion a sculptorilor, Orizont, Bucuresti, România

2005,2006,2007 Muzeul de arta Blaj, România

2004 Muzeul Theodor-Zink, Skulpturenweg Rheinland-Pfalz, Kaiserslautern, Germania

2002 Galerie Digital Art, Frankfurt, " Fremde Heimat", Germania

2002-1999 Salonul anual de arta, Galerie Delta, Arad, România*

2001-1999 Bienala internațională de desen, Galeria Delta, Arad, România*

2001 Biennale Internationale des sculptures monumentales, Chateau d'Oupeye, Belgia

2001 Biennale Internationale des sculptures monumentales, Durbuy, Belgia

2001 International Mail Exhibition L'Utopia-imaginary perfekt social and political sistem, Vincenza, Italia*#

2001 Premiu Albert Hauelsen, Zenthau, Jockgrimm, Germania

2000 Bienala internațională de sculptură, galeria Delta, Arad, România*

1998 Waterman's Art Center, London, U.K.*

1998 Muzeul Varberg Suedia, Initiator Delia Brandusescu, "North Current"*

parteneriat cultural european de artă socială - Suedia, Marea Britanie, Germania.

1995 Pfalzgalerie, Pfalz-Preis, Kaiserstlautern, Germania

1994 Muzeul Theodor-Zink, Skulpturenweg Rheinland-Pfalz, Kaiserslautern, Germania

1994 Fruchthalle, "Kopfsprünge", Kaiserslautern, Germania

1993 Arta și artiști la Tîrgul de artă, Forum Inter-Regional Rheinland-Pfalz, Pirmasens, Germania

1993 Artiști împotriva violenței și a rasismului, Hambacher Schloss, Germania*

1991 "Weil wir da sind", Ausstellung in der Stadthalle Merzig, Germania

1990 Expoziție a sculptorilor din simpozionul de sculptură din Karlstal, Trippstadt, Germania

1990 Arta și artiștii din Rheinland-Pfalz, Keramikmuseum, Höhr- Grenzhausen, Germania

1988 Biennale Internationale, Ravenna, Italia*

1984 Bekescsaba, Ungaria

1981 Oroshaza, Ungaria

1978, 1980, 1982, 1986, 1988 Expozițiile Republicane, Salon Dalles, Bucuresti. România

1984, 1985, 1988 expoziții de tineret la Alba Julia, Târgur Mures și Baia Mare, România

1980 - 1986 "Estetica urbană", Arad, România

1981 - 1982 "copacul", 1,2,3, Arad și Timișoara, România

1978 -1988 expozițiile Atelier 35, Arad, România

*catalog, album, carte cu ISBN

online

III. STUDII PUBLICATE ÎN ANALE:

A. Analele Universității de Vest din Timișoara

-teza de doctorat se găsește la Biblioteca Facultății de arte și design Universitatea de Vest Timișoara

(teza cu titlul: *SCULPTURA CONTEMPORANĂ ÎN SPAȚIUL PUBLIC/CONTEMPORARY SCULPTURE IN PUBLIC SPACE*)

IV. STUDII ȘI ARTICOLE PUBLICATE ÎN REVISTE DE SPECIALITATE ȘI DE CULTURĂ / LUCRĂRI APĂRUTE ÎN PUBLICAȚII /

/ LUCRĂRI DE ARTĂ PUBLICATE

-*Enciclopedia artiștilor români contemporani*, Volumul III, editura. ARC, București, 2000, pag. 33, critici Mihai Ispir, Călin Dan, Horia Medeleanu, ISBN. 99717-0-9.

-*BBK., Dokumentation, Berufsverband Bildender Künstler Rheinland-Pfalz/ Band 1, A-K, 3 pag.*, editura. Dinges und Frick, Wisbaden, 1993

-*Arad, monografie în imagini*, editura. Mirador /Brumar, Arad, 2002, pag.131, ISBN. 973-9284-98-1

-*Culoare și formă, (Evocări, eseuri, profiluri)*, de Horia Medeleanu, editura. Mirador, Arad, 1996, pag.127, 128, trei pag. ilustrații, ISBN.973-97629-6-4

-*Tabăra Internațională de Artă "Ioan Inocențiu Micu-Klein" de la Blaj, Edițiile I-X (1997-2006, Sacrul reflectat în colecția prezentă*, de Anca Elisabeta Tatai și Cornel Tatai-Baltă, editura. ALTIP, Alba Iulia, 2007, pag. 110, ISBN 978-973-117-042-8

-*Arad ART 2007, 50 de ANI de artă Vizuală Arădeană*, Editura. Mirador, Arad, 2008, pag. 19, 26, 27, 158, ISBN. 978-973-8484-91-7.

-*Meeting point arad biennial 11-st edition, 2007*, Editura. Mirador, Arad, 2008, pag. 60, 268, ISBN. 978-973-8484-90-0

-*Arta contemporană românească la barcelona madrid sevilla, 9-21 mai 2008*, pag. 2, 45, 70, ISBN 978-973-7738-76-3

- Skulpturenweg Rheinland-Pfalz, *Kunst und Natur im Wechselspiel*, pag. 6, 7, 14, 15, 34., editura Johnen Druck GmbH & Co. KG, Bernkastel-Kues, 1998
- Bildhauer Symposium Karlstal 1990 1991 1992 Skulpturenweg Rheinland-Pfalz, Kriekenbach/Schweinstal, 1994, ISBN 3-9801574-9-0
- Denk ich an Deutschland, Bildende Künstler gegen Gewalt und Rassismus, im Hambacher Schlos* 1993, pag. 40, 41, editura Zechnersche Buchdruckerei GmbH und Co.KG, Speyer
- NORTH CURRENT Cultural Exchange art Exhibition Sweden Britain Germany, *Europaischer Kunstaustausch als sociale Plastik*, Erster Teil Germany, pag. 30, 31, 48, editura Ackermann Druck GmbH, Lubeck, 1998/99
- Via artis et ecclesiae, Kirchen Traume, Karlsruhe, Bad Bergzabern, Wissemburg, 2001*, pag. 101, editura Wilhelm Stober GmbH, 2001, Eggenstein-Leopoldshafen
- L"UTOPIA Mostra interazionale di arte postale, International mail art exhibition, 2001 27 Nazioni, de Anna Boschi, pag.83, 158, edited by Mailartmeeting archives, Vicenza
- Catalog Simpozionul de sculptură Căsoaia-Zărand, 1984
- Catalog Symposium international Villany, 1985
- Catalog International Bildhauer Symposium Kandel, 1993
- Catalog International Bildhauer Symposium Bobenheim-Roxheim, 1995
- Catalog MajdanArt symposium international de sculpture en argent 2007
- Catalog Terra Kikinda Symposium international en terre, 2007
- Catalog Poduri Europene, Expoziția Internațională de Artă Feminină Contemporană, European Bridges, pag.34, 58, ISBN. 978-973-88320-0-8, 2007
- Delia Brândușescu Șerban, Galeria Arta, Arad, 1988, Tipografia Timișoara
- Delia Brândușescu 2007, Galeria Delta, Arad, ISBN. 978-973-7738-55-4
- Delia Brândușescu 2008, Galeria Triade, Timișoara. Copyright 2007 și 2008 Delia Brândușescu
- Meeting point arad biennial 2-nd edition, 2009*, Editura. Brumar, Timișoara, 2010, pag. 60, 268, ISBN. 978-973-602-516-7
- *Arta contemporană românească la Barcelona, Madrid, Sevilla, UAP ARAD, 2008*, ISBN. 978-973-7738-78-3

V. STUDII PUBLIATE ÎN VOLUMUL DE REZUMATE ALE UNOR SESIUNI ȘTIINȚIFICE (nepublicate în reviste)

Sculptura și natura, parcuri de sculptură în Europa

publicat în *Arta și realitățile ei*, Editura Brumar, Timișoara, 2009, p. 85, volum apărut în urma Simpozionului *Arta și Realitățile ei* 14-15 mai 2009 Zilele academice timișorene.

VI. REFERINȚE CRITICE (citări, recenzii, extrase):

a se vedea punctul IV **Lucrări apărute în publicații, lucrările de artă publicate sunt însoțite de text critic**

CRITICA DE ARTĂ (echivalat recenzii) (selectiv) și EXTRASE CRITICĂ DE ARTĂ (echivalat extrase recenzii) (selectiv) :

-CĂLIN DAN, **Sciere, teatralitate, arheologie, Revista Arta nr. 9 septembrie 1988**

- **Critic de arta CĂLIN DAN iunie 1988 galeria Arta Arad:**

"Feminitatea artei e o problemă lămurită insuficient chiar și celor care acceptă existența ei. Resturile unei imemorale segregării fac să planeze asupra conceptului "artă feminină" o bănuială de frivolitate și ineficiență. Este conceptul cu adevărat operant ? – iată întrebarea care trebuie pusă, pentru a afla, de fapt, dacă există o feminitate a artei, a creației luată în general. Zone feminine se desprind, fără îndoială, în câmpul literaturii (al poeziei, mai cu seamă) ; o explicitate crescândă a unei direcții specific feminine există și în artele văzului. Când încercăm astfel de departajări, nu trebuie să avem în vedere determinismul biologicului. Pictura lui Michelangelo spre pildă, e virilă, a lui Rafael – de o inconfundabilă feminitate – conținând adică grația, un caracter mai discret al improvizării, o fantezie neșocantă, aspecte de înșelătoare fragilitate, de înseninare, o eleganță căutată etc.

Arta feminină dezvoltă în mod conștient două direcții caracteristice: exploatarea superioară a unei mentalități artisanale, pe de o parte firească, pe de altă parte inculcată de-a lungul istoriei plurimilenare; și străbateră autoscopică, îngrijorată ori sigură de sine a unui sistem simbolic matricial. Prima direcție și cea de-a doua se suprapun, alternându-și funcția semiotică.

Cazul Deliei Brândușescu este caracteristic pentru modul convingător în care valorile feminității depășesc – în planul esteticului – grave handicapuri și prejudecăți. Artă prin excelență a efortului viril, sculptura a suportat foarte greu imixtiunea sexului gingaș, care sute de ani s-a mulțumit cu exprimarea prin grația acuarelei și a pastelului, a tapiseriei domestice. Dar iată că tocmai acum, când sculptura contemporană cunoaște un avânt romantic spre formele gigantice, spre o nouă fraternizare ciclopică cu natura, în întreaga lume acest efort integrează, cu tot mai mare insistență, creativitatea feminină. Facilitățile tehnice sunt doar o explicație parțială, insuficientă. Ele nu fac decât să elibereze din constrângeri materiale inhibante un discurs plastic original și necesar.

În cadrul acestei tendințe, Delia Brândușescu și-a creat cu precocitate un loc al său. Artă a maturizărilor lente, sculptura se dorește a fi, pentru Delia Brândușescu un alt mediu de exprimare ideal și ușor de cucerit. Atacând cu dezinvoltură tehnica ciopliirii și a lucrului în aer liber la dimensiuni monumentale, artista exploatează cu inteligență adevăruri simple ce se potrivesc temperamentului și rasei sale. Principiul de bază este cel al maximei economii. Gestul sculptorului trebuie să fie minim și în același timp categoric, artista incizează, tranșează, împarte în simetrii inverse, coase la loc, edifică. Actul extragerii demiurgice din masivitate pare să o plictisească; ea preferă forma simplă, continuitatea suprafeței, conturile. Acest caracter gospodăresc e dublat de o finețe conținută a umorului: Delia Brândușescu se contemplă pe sine cu încântare în aceste mici vrăjitorii

tehnică, acordându-și luxul de a observa și surpriza noastră, ușor opacizată de prejudecăți. Fiecare dintre obiectele sale e un pariu al inteligenței cu inerția materiei.

Dincolo de acest nivel artizanal, al minimumului efort, dezbaterea adevărată se face la nivelul superior, al formei. De la elementul oarecum demonstrativ și literar al vetrei, artista ajunge la teme esențiale ale feminității germinative, grați-elastice și în același timp pline de forță. Incinta, recipientul, receptacolul, drumul, ideea curgerii/fluidizării – deci zona acvaticului primordial, constituie latura benefică a acestei imageri feminine. Tema torturii, a unei asprimi mutilante, a întrepătrunderii agresive, a legării și contorsionării formelor poate și ea să apară ca un argument a unei laturi medeece a personalității artistei.”

- Critic de arta MIHAI ISPIR iunie 1988 galeria Arta Arad:

„Delia Brândușescu sculptează forme elementare, de obârșie organică, în materiale ce suportă și păstrează intactă urma dălții: piatra și lemnul. E o sculptură „prin eliminare”, unde forma desprinsă dintr-o materie ce o menține captivă, continuă să-i poarte însemnele: pondere, duritate, asprime a texturii.

Totuși, aceste alcătuirii cu substrat „catabasic”, teluric, stâncos, și vocația stabilității, sunt însuflețite prin investitura lor emblematică, de receptacule ale unor medii active: apa și focul, evocând firește, vechiul dualism simbolic legat de energiile vitale. Teme consacrate, desprinse din sfera arhăității populare, ca „vatra” sau „matca”, apar astfel –sub specia sculpturii „de exterior” – într-o relație de neîndoieinică franchețe cu vibrația sitului natural.

Este, acesta, și temeiul din unghiul căruia geometrismul constructiv imanent lucrărilor Deliei Brândușescu, având repere clare în plastica țărănească, implică totodată, neconținut, sensibile referiri la structurile tainice, interioare, ale lumii vizibile.”

- Istoric de arta HORIA MEDELEANU, *Culoare și formă*, Ed. Mirador, 1996, *Delia Brândușescu sau întoarcerea la izvoare*:

„Delia Brândușescu face parte din categoria acelor sculptori români care au descoperit în perimetrul civilizației noastre vechi, motivele unei arte moderne și originale. Ea abordează în egală măsură piatra și lemnul, dar ni se pare că în acesta din urmă s-a apropiat cel mai mult de sensul adânc al experienței noastre milenare (...). Forma este supusă unui proces de abstractizare dar acesta nu se desfășoară sub porunca unei geometrii situate în spațiul pur al spiritului plăsmuirilor. Geometrismul formelor create de D. Brândușescu este legat de acele categorii ale „organicismului” pe care Blaga le-a atribuit trăirii și simțirii noastre specifice și prin care am dobândit un profil aparte în orizontul bizantin. Geometrismul bizantin poate eșua în „abstracțiunea moartă și fără vibrație” în clișeu hieratic. Tăranul român a știut să ocolească această primejdie prin aplicare unei tehnici speciale, „organice”, care nu se bazează pe utilizarea riglei „reale sau imaginare”. Muchiile lucrurilor ieșite din mână sa manifestă „abateri vii” de la definiția liniei. În acest spirit, Delia Brândușescu cioplește lemnul cu o decizie virilă, urmele daltei sale imprimă formei o pulsație care înregistrează zvâcnirile inimii. Oricât de abstracte și oricât de geometrice ar fi, formele sale păstrează senzația vieții. Lemnul însuși are o viață ascunsă în fibrele sale, iar artista se simte îndemnată să-o pună în evidență, prin mijloacele sale tehnice. Această înțelegere a formei în funcție de material și de substratul sufletesc ancestral i-a permis artistei să evite capcana unui decorativism facil. Ea nu a creat niște „forme frumoase”, golite de substanță. Apropiindu-se cu pasiune de tradiția noastră autentică, Delia Brândușescu și-a dat seama că satul arhaic a trăit dincolo de realitatea imediată, palpabilă. În acest univers magic a domnit analogia prin care obiectele au fost convertite în „semne” ale unor forțe ascunse. Aproape toate lucrările Deliei Brândușescu sunt asemenea „semne”. Artista posedă o gândire plastică metaforizantă. Fiecare formă creată de ea cuprinde o aluzie la ceva care depășește epiderma înșelătoare a lucrurilor. „Răscrucea apelor”, de pildă, seamănă vag cu un jgheab. „Semn pentru apă” este pur și simplu o invenție a artistei, o invenție în spiritul țărănesc, forma aducând mai degrabă cu un lanț, dar ale cărui verigi înșiruite sugerează uimitor cursul apei. În sculptura Deliei Brândușescu, apa, ca element primordial, constituie un motiv predilect. Imaginea apei aduce cu sine ideea de curgere. Și „Drumul” este o curgere în spațiu și timp. Această temă a trata-o în lemn dar și într-o lucrare în piatră pentru simpozionul de la Villany (Ungaria). În această lucrare desfășurarea liniară a unor forme abstracte, secționată în centru, de un plan vertical, sugerează „suișul” și „coborâșul”, poate al vieții însăși. În această curgere eternă, artista simte nevoia să fixeze uneori un reper, un „semn arhaic”. O dorință de stopare a curgerii? Oricât de inexplicite ar părea uneori formele create de Delia Brândușescu, ele sunt totdeauna niște metafore care nu-și pierd încărcătura poetică. Adâncime ideatică a sculpturii sale revelează o vibrație umană în fața existenței luată ca totalitate. În fond, dincolo de energia cu care izbește dalta și dincolo de duritatea pietrei sau a lemnului, se ascunde o făptură delicată și visătoare.”

Conf. univ, dr. ONISIM COLTA, septembrie 2007, *Sculptură la Galeria Delta, Arad, 2007*:

Sâmbătă 1 septembrie 2007 s-a deschis la Galeria de Artă Delta o nouă expoziție, de fapt două personale de sculptură și desen a doi artiști din generații și cu viziuni diferite: Delia Brândușescu (n. 1954) și Cosmin Moldovan (n. 1976). Este vorba de doi sculptori din două generații diferite. Amândoi se exprimă, în schimb, în același material: lemnul.

Delia Brândușescu, trecută prin școala clujeană de artă și absolventă a celei bucureștene la nivel academic, practică o sculptură care tratează forma într-un fel de prelungire a concepției specifice de factură brâncușiană, trecută prin Apostu sau Iliescu Călinești, asupra tăieturii directe în lemn.

Ambele expoziții care compun această amplă instalație de la Delta operează cu căldura unui material de natură organică. Această înclinație specifică generației '80, din care face parte și Delia Brândușescu, spre expresivitatea subliniată a materiei sculpturale, în cazul de față desenul, coexistă cu o altă spre semnificațiile ample de natură spirituală.

Delia Brândușescu, trăitoare de peste două decenii în Germania, a dus cu ea aceste moșteniri și propensiuni formale spre arhetipal, pe care le-a imbogățit acolo prin contactele cu orientările și tendințele de factură ecologistă marcate de impresionantele gesturi pe această linie a le lui Beuys. Instalația sa *7000 de stejari*, spre exemplu. Miezul sensului grupajelor modulare din lemn secționat ale Deliei Brândușescu, e aspirația spre ideea de centru (iradiant), fie printr-o sugerare a sa pe plan orizontal, fie printr-o trimitere pe verticală.

Majoritatea semnelor sale sunt *semne pentru ascensiune*. Atât în desene cât și în formele spațiale motivul ascensional al scării, al turnului devine laitmotiv.

Ceea ce distinge sculptura Deliei Brândușescu de cea a lui Cosmin Moldovan e fermitatea tăieturii, asprimea volumului, evitarea deliberată sau nu, a oricărei încercări de a îmblânzi forma, de a o face mai agreabilă tactilității. Ea e lăsată cu rugozitatea ei apropiind-o prin asta și mai mult de natură.

Ideea însăși de creștere a formei una din alta, ține de componenta organică a sculpturii sale. Artista deslusește în factura fibrei unei aspre secțiuni dintr-un buștean semnele unui miracol: icoana Maicii Domnului cu Pruncul.

Grafia fisurilor din inima trunchiului și respectiv din cea a ramurii în punctul său de creștere din trunchi ne oferă fără tăgadă și fără trucuri artificiale semnele unei icoane încifrate.

În altă parte succesiunea de tăieturi în carnea bușteanului de stejar ne trimite gândul la acele scări din podurile și turlele bisericilor de lemn maramureșene. Conotația spirituală e implicită. Artistul român care n-a rupt-o cu tradiția, nici cea formală nici cea spirituală, are infuzată cu discreție în fibra lumii sale de forme aspirația spre înalt, spre realitatea ultimă. Se știe arta a fost calificată drept un joc elevat.

În cazul Deliei Brândușescu jocul conține o anume doză de seninătate, o seninătate gravă însă. Ea aspiră la bătaia lungă a sensului la densitatea semnificației, la o bogăție stratificată a acesteia. Formele sale se structuează pe principiul paradoxului aparent al lui van der Rohe: „less is more”(mai puțin egal mai mult). Din acest punct de vedere Delia Brândușescu rămâne consecventă aspirațiilor modernității în sculptură, a acelei modernități care redescoperă tradiția și-i valorizează câștigurile; simplitatea frustă a formei cioplite, operarea cu materia organică, armonia proporției și căldura intrinsecă a materialului, apropierea de arhetipal. Dacă s-a produs totuși o contaminare ce ține de postmodernism aceasta s-ar rezuma la glisarea spre instalație a modelului de panotare a expoziției sau prin modul în care include în lucrări, cu tâlc desigur, și resturile ciopliturii, așchiile mari și mici sau rumegușul tăieturii de ferestrău, talașul rezultat din cioplire, coaja lemnului alături de intervenția elaborată.

Prezența acestor „reziduri” în cadrul expunerii integrează în spațiul compozițional al ansamblului ideea de procesualitate, de devenire a lui îmbogățind imaginea lucrării cu structuri, elemente cu caracter grafic și pictural, cu asprimi naturale care nuanțează și îmbogățesc configurația plastică.

Delia Brândușescu se alătură unui grup tot mai vizibil de artiști care angajându-se în elaborarea unei teze de doctorat ajung să privească cu un spirit mai analitic mersul general al sculpturii în lume reușind astfel să-și reprezinte mai bine și în plan teoretic filiațiile, afinitățile electivă, zona explorărilor formale căreia îi aparține până la urmă.”

- Critic de arta, prof.univ.dr. IOAN IOVAN *Lucrurile dintr-un definitiv al lumii, catalogul expoziției Locuri, Galeria Triade, Timisoara, noiembrie 2008, ISBN:*

Sculptura doamnei Delia Brândușescu, eșantionată de prezenta expoziție personală cu caracter doctoral, se situează firesc și convingător în postmodernism (dar fără excesele care produc exacerbarea lui ca problematică) și se lasă, în principal, finalizată ca gen artistic prin preferința pentru asamblaj. Este o sculptură care își are coeziunea, în egală măsură, în temele la care face constant recurs și în statornicia stilistică, în fidelitatea față de o anume amplitudine a subiectului și de o anume profilare obiectuală. Ni se propun asamblaje principial dirijate, dar și acceptate cu o doză suplimentară de spontan, funcțională, de altfel, spațial și expresiv. Poate că această stare duală alimentează integral sculptura dincolo de logica ei disipată în lucrări de sine stătătoare. De regulă, se produce compozițional fie o centralizare cu apropiere sau depărtare de centru, fie o eterogenitate intenționată, îngăduită de ideea unei dezordini funciare, inițiale.

Centrul, drumul, incinta, obstaculare, trecerea, succesiunea, spirala (cochilia), frontlitatea (gardul, pârliazul) sunt temele care în mod curent suportă variantele realizării, divers imaginate de către autoare și viguros transpuse volumetric, ivite expresiv prin tăietură directă. Pentru doamna Delia Brândușescu **centrul** este o figurare stelată, ca o fântână, ca un izvor, ca un havuz. În ductul tubular pornit de la centru spre margine, centrul este apariție, izbucnire, izbuc și este necesar, complementar, pus în ecuație cu o margine de condiție nevăzută, invizibilă funcționând ca absorbție, ca orizont și ca dispariție. Se sugerează, în toate direcțiile, un sens al pierderii și subțierii, al risipirii și disoluției. **Drumul** se arată a fi o trecere, oricând posibilă, oricând reversibilă, între nimic și nimic. Este un fel de punte de piatră, un parcurs în sine, legat și ancorat pe deasupra, prin aer, cu traseele de tip păienjenis ale unor frânghii ușor de relaționat cu înțelesuri labirintice. Acest labirint pe deasupra, aerian ar trebui să fie un fir al Ariadnei, numai că se poate împlini doar în gând, căci nu este ajutat, de data aceasta, nici de un centru și nici de o margine. Iarși, ca și marginea, respectivul labirint este invizibil, este mirajul unui orizont posibil dar neperceput. Ca un cromleț, ca un ceas solar, **incinta** se prexintă în numele ruinist al unei cetăți pierdute în timp. Ivid resturi de ziduri circulare, oscilează, totuși, între a desmna un loc definit ca înconjurare și un loc precizat ca secționare, între ceva care este pe cale să devină imagine și ceva aflat pe cale de a dispărea ca arhitectură. Realizează, pe același sens, frontalități fragmentare **obstaculare**, apariții verticale, un fel de aripi, de paravane, de resturi de gard dintr-o, de asemenea, invizibilă scenografie, întâmplată pe un câmp nedefinit. Asemenea aripi, asemenea obstacole obligă la depășirea lor, la trecerea peste ele angajând irevocabil o urcare și o coborâre, adică o succesiune de natură să relativizeze verticala și să o transforme, ca stare, în proptire, adică într-o posibilă, imaginară scară. Ascensiunea fortuită devine accesibilă, devine soluție mai liniștită a depășirii. De regulă, temele acestea, inclusiv fragmentările, recompose pe un traiect intenționat, sunt desfășurate în orizontală, slujită mereu de **succesiune**, de șir, de înșiruire, circumscrisă, la fel, reconstituirii unei aspirații din ordinul neprevăzutului. O altă formă paradigmatică închisă și repetată la modul identitar este **spirala**, melcul, răsucirea, rularea, cu sugestia inevitabilă de identificare a timpului lăuntric, definitoriu al lucrurilor. Aceasta se lasă însoțită, poate complementar, de ideea de **împrejmuire**, de gard, de stavilă, puternic marcată de interferența cu aerul, transformându-se, fără complicații, din înălțări, din opriri, din umbre într-un fel de răni ale văzduhului.

În mod caracteristic pentru sculptura doamnei Delia Brândușescu, expresia își are rădăcinile coborâte în arhaic și este substanțial hrănită dintr-un asemenea perimetru. Dar rusticul nu se face simțit numai ca expresivitate volumetrică ci el sanguinizează sculptura integral, de la tăietura din execuție până la angajamentul de comunicare. Lucrurile prezentate sunt oprite în timpul lor arhaic, în vârsta lor rustică. Sunt intrate în eternitate prin singura poartă posibilă pentru ele, sunt intrate prin statică și prin tăcere. De fapt, sunt ieșite din timpși aceasta este cauza pentru care forma se manifestă ca o umbră iar mișcarea ca o înțepenire. Lucrurile apar într-un definitiv al lumii: copacul devine lemn, lemnul se mineralizează și devine piatră, centrul devine incintă, incinta devine obstacol,, obsacul devine secțiune, secțiunea devine semn. Existența devine însușire, devine șir. Sculptura devine succesiune, succedare, succedaneu, în sens de substituent și substituant, în sens de recurs la originar, făcut dintr-un timp provizoriu, adică din timpul de față și dintr-o lume mai bună, lumea operei de artă.

Critic de arta dr EMIL MOLDOVAN, *Dendrologia și paleontologiile litice ale Deliei Brândușescu, catalogul expoziției Locuri, Galeria Delta, septembrie 2007, ISBN :*

„Numele Deliei Brândușescu amintește miraculos de *trandafillos*-ul cu număr (in)final de petale, așa cum apare celebrul roman umbertian ca metaforă labirintică, potrivit hermeneuticii propusă de Florin Chirițescu. Cu greu întrezărești vigoarea vocației și determinarea în cutele de o sensibilitate excesivă a ființei acestei artiste, stăpânită de inocularea unor energii nebănuite. Deși trăiește în Germania, resorturile existențiale și le găsește aici, în țara de baștină, într-o manieră care amintește de Stampa elvețiană a lui Alberto Giacometti, de Gio' Pomodoro și chiar de Constantin Brâncuși. Creația Deliei Brândușescu are ceva din rodul exotic al florilor necunoscute, a căror aromă proteică modelează de dincolo de coerciția sistemului defensiv congeneric, care previne orice apropiere inoportună.

Profesiunea sa de credință este, mai mult ca orice, metafora ciopririi directe, impusă ca mecanism de purificarea a pietrei și lemnului, gest terapeutic, o chirurgicală îndepărtare a surplusului hipertrofiat și anost, o anulare a redundanței, un *catharsis*. Este ca și cum ai învăța materialul să respire din nou, ca o resuscitare impusă unui destin inanimat, ca o terapie de șoc, curajoasă și dezinvoltă, indiferent de consecințe. Este ca o eliberare din sufocare, din reclusiune, ca o dezghiocare a formei, o ecorșare a pietrei în căutarea miracolului subcutanat, este excarnația trupului și a timpului, fără inoportună prezență a miasmei. Este regresul acela inițiativ până la resursele amnioticului, unde se declanșează incubația matricială, o maieutică numai de sculptor știută, o golemică transmutație a materiei în creatură nestăvilită. Uneori, propria creație își redimensionează creatorul, îi impune condiții și limite, îl stăpânește, îl amenință și îl pedepsește. Răsplata autonomiei ei depline vine abia după proba maturității, adevărata încercare a oricărei creații.

Regnul acesta al vegetalului, pe care tocmai l-am invocat, orientat mai mult și de către opțiunile dendrologice ale autoarei, oferă suficiente metafore ale respirației, ale deschiderilor. Răspândirea frustră a talașului, așa cum practică în ultima expoziție de la Arad, face parte din același proiect de obiectivare a artistului, de dezinhibare a tracului idiosincratic și care, reprezintă, în egală măsură, o formă de invitație la intimitatea profesională, dublată de deplasarea formei din superflua încadrare față de mediul ambiant. Este perseverența plantelor rare de a se învecina cu structura imuabilă și matematică a mineralului. Numai organicitatea lor înnobilită poate zdruncina munții, numai sensibilitatea neofită (*plantă-nouă*), numai pulsația, cât de mică, a vieții, coroborată cu perseverența, așa cum este credința – *nota bene*, cât un bob de muștar – poate face ca piatra să se deschidă și să-și dezvăluie nebănuitul. Pentru că, spre deosebire de ființele animate, planta pulsează, ca premisă a izbândeii, mereu în același loc, ca un sacrificiu, dacă percepem simbolul acesta tarkovskian (ultima creație a regizorului rus) ca o tinctură homeopată.

Sculptura în piatră poate să fie, mai mult ca orice, o expresie a credinței, așa cum opera sculpturii în sine poate să funcționeze ca sinecdochă a muntelui însuși, a justificării spațiului în expansiunea lui plastică, deopotrivă centrifugală, în perspectiva orizontalității, ca și verticală, în nebănuitul zenital, cu un punct de fugă mereu ascensional și imperceptibil cu resursele senzorialității. Este muntele împlânzit, adus în absida proximității, în pridvorul legăturii noastre cu lumea, este sit-uarea într-o arheologie a existenței, pentru că fiecare gest este un timp trecut, o nostalgie mereu reiterată, un timp melancolic. Sub semnul denticular al gradinei se definește emoția sculptorului, nemulțumirea sa împătimită la adresa opacității. Piatra este nu numai paleontologie ci și miez al pământului, este materia lui înnobilită, doar la un pas în urma metalului, pe aceeași traiectorie a devenirii alchimice.

Trebuie înțeleasă sculptura Deliei Brândușescu în multiplicitatea aspectelor sale. Monolitismul este doar o aparență în propunerile sale sculpturale, cunoscând o accentuată dimensiune a disimulării. În primul rând prin fragmentarea acestei unități care, răspândite în peisaj, configurează trasee nebănuite până atunci. De altfel, această energie centrifugală se resimte încă din lucrări mai timpurii, jocul de planuri a acestora, mărturisind-o în mod explicit. Intervențiile cu ajutorul altor materiale, se înscriu în aceeași constantă. Apoi pendularea între *land art* și *Kunst am Bau*. Cu alte cuvinte, rezonanțele și aluziile arhitecturale, indiferent dacă este vorba de mediul urban, în care sculptorul vine cu o echivalare a inițiativelor antropogene, deja existente, sau de cel natural în care pur și simplu propune o formă insolită. „Orice sculptură, scrie Calorla Giedion-Welcker, plasată în afara unui ansamblu arhitectural trebuie să-și aibă «aura» sa, să-și asigure o zonă și relații libere cu spațiul sau, reluând termenii dezvoltăți pe larg de Henri Focillon, un *espace milieu* dincolo de acel *espace limite* al propriului volum”.

Canonul impus pietrei de către Delia Brândușescu nu este întotdeauna o asceză, ci o „legare” a pietrei, o formă de împlânzire a ei cu ajutorul „firului ariadnic” și eshatologic al unui context mitologic, în care „monstrul” este luat în posesie. Monstru, în sensul borgesian, original, de „entitate demnă de a fi arătată” sau „demonstrabilă”. Pe de altă parte, așa cum există o hotărnicie (*Piatra de hotar* a lui Karl Prantl sau a lui Constantin Brâncuși) există și o cumpănire, care este nu numai balansul mereu orizontal ci și „adăparea” din apele spectrale ale fântânilor.

„Piatra orantă” din Germania este un granit ale căru „membre” se înalță spre cer ca un triptic, așa cum „piatra de la Căsoaia” este un *abri* al sufletului. Cu nișa aceea care amintește deopotrivă de labirint ca și de lavră monahală, ca un imens receptacol pentru coapt destine. Amnioticul în sânul pietrei, fascinația concavității, a recipientului „care conține”. De altfel, componenta negativului în formă, este una reiterată în sculptura Deliei Brândușescu, negativul ca nostalgie a unei prezențe care s-a îndepărtat, negativul ca dimensiune mnemonică, ca urmă, ca amprentă. Cutezanța negativului, a amprenteii, a urmei celei care incită amintirea. Este, într-un taseu congruent, *Obiectul invizibil* al lui Alberto Giacometti, prezența și iluzia corpului balzacian într-un „capot” rodinian. În ciuda aparentului aniconism simbolic al nonfigurativului, antropometrismul este subânteles, edulcorat însă adeseori în fața măsurilor naturii. Proporția există în lucruri, ne spune Constantin Brâncuși, monumentalitatea este dată de armonie și nu de dimensiune („Măsurile sunt dăunătoare, fiindcă există în lucruri. Se pot înălța până la cer și coborâ până la pământ, fără a-și schimba proporția”).

Delia Brandusescu